

Hos stadsfullmäktige.

Stockholms stadsfullmäktige sammanträda å Stora börssalen onsdagen den 1 nästkommande ... kl. 6 e. m. Det är den vanliga annonsen, som man läser i slutet af hvarje månad, med undantag af sommarmånaderne, då äfven kommunala angelägenheter i Stockholm måste vika för nödvändigheten att andas frisk luft.

Klockan sex eftermiddagen är onekligen en föråldrad samlings-timme. Klockan sju eller half åtta samlas nya Stockholm till teaterföreställningar, föreläsningar och politiska möten, så vida de senare ej hållas ännu närmare nattsidan. Klockan sex har en god del af nya Stockholm nätt och jämt hunnit äta middag och knapt fått kaffetåren i sig. Men Stockholms stadsfullmäktige höra i det afseendet icke till nya Stockholm, så mycket de än för öfrigt ha bidragit att göra nytt i vårt samhälle. Stadsfullmäktig-inrättningen är tjugufem år gammal, och för ett fjärdedels århundrade sedan fans icke nya Stockholm. Då lefde man till god del ännu i gamla vanor.

Således klockan sex i stora börssalen! De som icke äro stadsfullmäktige, men känna deltagande för förhandlingarna, kunna afhöra dem inom afplankningen i östra ändan, och är man tidningsman, har man rätt att sitta i båset närmast under taket, musikläktaren, hvar ifrån man kan taga en ganska god öfversigt af det hela. Men för att komma dit måste man leta sig upp i börshusets vind och där trefva sig fram vid skenet af en sömnig lykta bland en hop skräp som tjänstgjort vid åtskilliga fester i börsvåningen och nu står och sörjer öfver försvunna glada aftnar med föga hopp om att åter få vara med. Har man slutligen lotsat sig genom musikläktarens förskrubb bland där uppstaplade gamla notställare, kan man finna en ganska god plats vid ett referentbord och därifrån skåda öfver hela salen.

Stora börssalen är icke något praktrum egentligen, men han är ett ganska vackert rum som vid god belysning tager sig förträffligt ut i sin dekorerings i guld och hvitt och kanske i det afseendet öfverträffar våra nutidssalar, äfven om dessa äro färgrikare. Stora börssalen har dess utom gamla anor och rika minnen ur Stockholms borgerskaps historia, i synnerhet dess festkrönika, erinringar om åtskilliga för detta borgerskaps goda umgänge med konungahuset oförgätliga stunder, liksom om det stockholmska ordensväsendets för vårt samhälle egendomliga tillvaro och om den svenska vitterhetens årshögtider. Där den ena aftonen ännu i vår tid svenska akademien med högtidligt allvar fäster skaldemärket vid en ung poets förut okända namn, ljuda aftonen därpå de muntra sångerna och de fria skrattsalvorna i Par Bricolls glada lag, och dagen därefter hållas där fosterländska tal och dryftas politiska frågor, lofordas, anbefallas, motarbetas och förkastas kandidater till Andra kammaren.

G. af Ugglas.

Borgerskapets fester firas ej mera i börssalen, ej heller annorstädes, ty borgerskapet själf har festat slut och lefver såsom samhällsdel endast på borgerskapets gubbus eller på sin höjd i sina »femtio äldste» och sin »bemedlingskommission». Men om fester gifvas, så är det icke ryttmästaren och gulddragaren Oldenburg och löjtnanten, bryggaren Westman, som passa upp de kungliga och det är ej heller några motsvarande nutidsborgare. »Uppassning» förekommer icke, men det är hela samhället som bjuder på festen.

Det kan ju hända, att man kommer att tänka på allt det där under det man sitter uppe vid taket och önskar att sammankomsten skall öppnas. Herrar fullmäktige infinna sig, stanna i grupper, prata, vandra fram och till baka i salen och intaga slutligen sina platser här och där vid åtskilliga bord. Någon platsfördelning efter valkretsar finnes icke, lika litet någon efter åsigter, och höger och vänster vet man icke af hos våra kommunalråd. Man slår sig ned, där man brukar sitta, men den platsen uppenbarar ingenting af hvad man tänker i offentliga värf.

Längs fönstersidan åt Stortorget går en smal upphöjning, på hvilken framför hvarje fönster står en ganska enkel, rödklädd bänk, och på samma sida, midt för hufvudingången på norra långväggen, har man för tillfället satt en bredare upphöjning med ett stort bord.

Hos stadsfullmäktige.

Nya Stockholm.

Vid öfra ändan af detta bord synes nu öfverståhållaren, stadsfullmäktiges ordförande. På hans högra sida tager vice ordföranden plats; och på den vänstra sysslar sekreteraren med sina papper. Den prydligt utstyrda klubban faller. Sammankomsten tager sin början.

På grund af gammal häfd stod magistraten i spetsen för det borgerliga Stockholm, men 1619 bestämdes i kongl. stadgan om städernas administration, att meniga borgerskapet skulle bland sig utvälja de 96 »beskedligaste», hälften handelsmän och krämare, hälften handverksmän, af hvilka magistraten sedan skulle utse 48, som borde samlas på gillestugan och öfverväga hvad »rådet», d. v. s. magistraten, hade föreslagit. Från 1768 ökades antalet till 50, och de valdes omedelbart inom de olika borgareklasserna. Magistraten och borgerskapets femtio äldste skötte gemensamt stadens angelägenheter och hade först och främst öfverstyrelsen öfver Stockholms drätselverk, hvars förnämsta förvaltning var anförtrodd åt drätselkommissionen, en på sin tid mycket klandrad inrättning, som bestod af öfverståhållaren som ordförande och fyra af magistraten, utsedda af sina egna medlemmar, samt sex af borgerskapets äldste valde borgare, af hvilka tre handlande, två handverkare och en utan afseende på klass.

Den beskattningsrätt som tillkom Stockholms röstberättigade invånare utöfvades dels omedelbart å sockenstämmor, dels medelbart, efter 1847, genom sockenstämmonämnden, hvilken bestod af 60 ledamöter jämte 34 suppleanter. För olika ändamål funnos särskilda kommunalförvaltningar, såsom inkvarteringskommissionen, gatulägnings- och lyshållningsstyrelsen, stadsnämnden, åtta särskilda fattigvårdsstyrelser m. fl. kommissioner och styrelser.

Efter att frågan om förbättring i Stockholms kommunalväsen förevarit vid åtskilliga riksdagar, aflåts 1840 en rikets ständers skrivelse till kongl. maj:t med förslag till flera viktiga förändringar i äldre författningar, hvilken skrivelse lades till grund för kongl. förordningen 1843 om sockenstämmor och kyrkoråd. Samtidigt hade väckts förslag om inrättande af mera ordnade municipalstyrelser, och efter många afslag tillsattes en särskild komité, hvars arbete öfverlemnades till 1859 års riksdag, där hufvudsakligen godkändes samt hade till följd, bland annat, kongl. maj:ts förordning af den 23 maj 1862 om kommunalstyrelse för Stockholms stad, hvars beslutande rätt skulle utövas af ett hundra distriktiv för två år valda fullmäktige.

Stockholmarne hade således sluppit ifrån sin gamla drätselkommission som under ett halft århundrade utgjort föremål för deras ej alltid ogrundade klagomål, men ofta kanske föga rättvisa speglosor. Så väl de ena som de andra öfverflyttades på stadsfullmäktige, hvilka hade sin första sammankomst den 20 april 1863, icke då ännu å stora börssalen, utan i stora rådhusalen. Friherre Bildt var då öfverståhållare och öppnade förhandlingarna med ett hälsningstal, däruti han, bland annat, lyckönskade de valde till det förtroende som lemnats dem samt hufvudstaden att till representanter ha erhållit skicklige och bepröfvade män.

Till vice ordförande valdes d. v. handelsborgmästaren J. E. Ek-lund. Såsom sekreterare tjänstgjorde d. v. stadsnotarien N. W. Martin, hvilken uppropade herrar fullmäktige. Af dessa voro 99 till städes.

En hade aflidit den 9 i samma månad. Det var garfvaren P. H. Hesselgren.

Om stadsfullmäktige icke vid första sammanträdet voro fulltaliga, så ha de ej heller *någonsin* senare under de tjugufem åren af sin tillvaro kommit mangrant till samman. Ge vi akt på namnuppropet, som vid hvarje sammankomst förrättas af sekreteraren, finna vi att antalet långt ifrån är fullt. Förfallen äro mångahanda, men tyckas ej mycket oroa de närvarande. Är någon, utan anmaldt och af stadsfullmäktige godkändt förfall, frånvarande, bötar han 2 kr. till stadskassan.

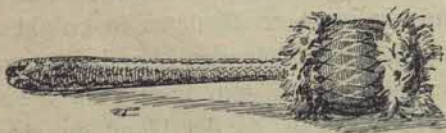
Antalet är så rundligt tilltaget, att en och annan stadsfullmäktig nog kan vara frånvarande, utan att det inverkar synnerligt på öfverläggningarna och besluten. Detta antal är större än i någon annan europeisk hufvudstad, till och med än i Paris, som dock har tio gånger så många invånare som Stockholm. Måne detta skulle vara ett bevis på, att Stockholm är rikare än andra samhällen på stora kommunal-administrativa förmågor som måste användas. Man har också ett vidsträckt fält, när man skall välja stadsfullmäktige. Men det märkliga är, att på det stora fältet håller man sig inom en tämligen inskränkt omkrets. Hvarje år har jämmerligt klagats öfver våra »hundra tyranner» och hvarje år har man valt om nästan alla som varit i tur att afgå.

Man har yttrat det skarpaste missnöje, då det bland annat varit fråga om »Hammers hörn» eller »Lambyska verket» eller någon annan ful fläck på nya Stockholm. Man har gått ännu längre och anklagat vårt kommunalråd för egennytta och begär att sko sig på stadens bekostnad samt tillåtit sig åtskilliga andra fria fantasier som borde ha gjort omväljandet af de i mars hvarje år afgående femtio fullmäktige alldeles omöjligt. Så har valet skett, och de femtio äro åter municipalråd! Antingen ha de klagande tyckt sig icke kunna hitta på några bättre eller också ha de icke infunnit sig vid valurnorna. Något kan väl förklaras därmed, att en god del af de klagande icke har synnerligt många röster, hvilka här liksom i andra stadskommuner beräknas efter bevillningskronan, men påpasslighet och begagnande af de röster som finnas kunde dock otvifvelaktigt uträtta mera än nu varit händelsen.

Under senare år har detta förhållande något ändrats. Deltagandet har vid några tillfällen till och med närmat sig det intresse som visas vid riksdagsvalen och stått i hjärt motsats mot den förra liknöjdheten. På våren 1888 skulle en för åtskilliga valmän misshaglig stadsfullmäktig aflägsnas. Då utvecklades stor verksamhet. »Bort med S.!» stod det i stora bokstäfver på magen af de karlar som utanför vallokalerna tjänstgjorde såsom varningstaflor. »Sparsamhet»

lästes på andra karlar, fram och bak. Ännu andra hade passande inskrifter här och där. Det var en företagsam trupp, något påträngande och besvärlig, med tryckta valplakat på kroppen och med hundratals valsedlar i händerna, som de trugade på valmännen, alldeles som vid riksdagsmannaval, ett vid stadsfullmäktigval hittills okänt lif i vårt samhälle. Detta lif hade ock därmed åsyftad verkan.

Det är också en annan nyhet som visat sig vid de senare valen. »Nej, se ett fruntimmer!» utropade man 1880, då en kvinna infann sig och aflemnade sina röster. Något sådant hade man visst knapt tänkt sig. Ännu så sent i nutiden gälde det gamla: kvinnan tige i församlingen! Men 1880 var det verkligen icke blott *en*, utan till och med *nio* fruntimmer som begagnade sig af sin kommunala rösträtt. Vid valen 1888 hade det antalet stigit till 269, hvilka till samman medverkade i valurnorna med 7,277 röster. Två hundra sextio nio är visserligen icke så mycket bland 3,612 röstande, men det är mycket mer än förr, och det är betecknande för nya Stockholm. Bland de närmaste orsakerna till kvinnornas deltagande äro otvifvelaktigt de

Ordförandeklubba.

möten och de skrifter som fäst deras uppmärksamhet på deras ej blott rättighet, utan äfven skyldighet att deltaga i kommunalvalen. Nyss före stadsfullmäktigvalen 1888 öppnades af Fredrika-Bremer-förbundet

en byrå samt af några andra fruntimmer en dylik i n:o 10 Vasagatan, hvilka byråar lemnade röstberättigade kvinnor alla erforderliga upplysningar och råd för deras rösträtts utöfvande.

Såsom bevis på huru intresset i allmänhet tilltagit, kan anföras, att då Stockholm 1871, med 137,000 invånare och 17,000 i kommunen f. t. röstberättigade, hade 691 deltagande i stadsfullmäktigvalet, d. v. s. något öfver *fyra* procent, röstade 1885 af 211,139 invånare och 19,263 som egde utöfva sin rösträtt 2,674, hvilket gör nära *ffjorton* procent. År 1888, då den kyrkskrifna folkmängden går till nära 228,000 personer, var deltagandet ännu större. Det ser således ut, som skulle nya Stockholm äfven i detta afseende ha kastat bort den gamla liknöjdheten.

Men vi återvända till stora börssalen. Sekreteraren har slutat namnuppropet. Förhandlingarne taga sin början. Åtskilliga ärenden, af beredningsutskottet behörigen tillagade, skola afgöras. Ordföranden följer med mildt småleende den ofta ganska vidt omfattande öfverläggningen. Vice ordföranden småler icke. Han är bara uppmärksam. På den platsen sattes vid stadsfullmäktig-inrättningens början borgmästaren J. F. Eklund. Han efterträddes 1874 af f. d. statsrådet,

justitierådet H. G. Lagerstråle, som 1875 lemnade stolen åt A. O. Wallenberg, den för hela Sverige bekanta bankdirektörn, men 1877 valdes N. A. G:son Bennich, generaltulldirektören, och 1879 utsågs justitierådet C. A. Lindhagen till vice ordförande samt behöll platsen till sin död hösten 1887.

Om det är någon som företrädesvis gjort sig förtjänt af nya Stockholm, är det Clas Albert Lindhagen. »Det finnes icke», sade dagen efter hans död en person, som i det offentliga kanske noggrannast af alla följt hans verksamhet, »någon af de större frågor som förelagts kommunalstyrelsen, i hvilken han icke tagit en stor och kraftig del.» Det omdömet måste bekräftas af hvar och en som granskar Lindhagens storartade och gagnrika gärning såsom kommunalman. Den utveckling som Sveriges hufvudstad vunnit på de två senaste årtiondena har han verksammast af alla främjat och till henne är han i många fall själfve upphofsmannen. Han såg långt in i framtiden, och fastän de som ej voro lika fjärrsynta förskräcktes för hans planer, förstod han att genomdrifva början till deras förverkligande, och det har redan nu visat sig, att hans förslag ingalunda voro en orolig hjärnas hugskott, utan af behovet påkallade förbättringar, af hvilka några buro frukt redan i Lindhagens lifstid.

C. A. Lindhagen.

Hvad som förnämligast skall åstadkomma att Lindhagens namn alltid hågkommes, när man talar om nya Stockholm, är hans kanske största verk — *stadsplanen*. »Att göra städernes invånare så mycket som möjligt delaktiga af landets rikliga tillgång på ljus och frisk luft, att i städerna införa så mycket som möjligt af landets natur genom planteringar och parker i stor mängd, att sålunda från stadsinnevånarnes boningar aflägsna mörker, trängsel, ören luft, onatur — alla dessa vidrigheter som undergräfvat kroppens hälsa samt orena och förslöa själen, *häruti* ligger ett det kraftigaste medel mot städernes skadliga inflytande.»

Detta var Lindhagens människovänliga tanke, hvilken visserligen funnits äfven hos andra, men icke som hos honom varit grundvalen till den mest rastlösa och den mest ihärdiga, kan äfven kallas en visa, verksamhet för att få den förverkligad. Såsom man finner i början af denna bok, har en icke ringa del af Stockholm redan förändrats i öfverensstämmelse med den stora planen, hvilken dock af mången ansågs såsom alldeles utförbar. Lindhagen förmådde alt

flere att erkänna riktigheten af de åsigter han med orubblig följd-riktighet förfäktade, och slutligen stod hela den allmänna meningen på hans sida.

Stadsplanen var förnämsta verket, men den var icke Lindhagens enda. Järnvägen mellan Stockholm och Vesterås räknade honom bland sina förnämsta kämpar i det afseendet, att han både arbetade för kommunens ingripande och sedan var verksam för banans utförande. Verksam var han ock för åstadkommande af sammanbindningsbanan genom Stockholm på vilkor som kunde vara antagliga både för kommunen och staten. Rotemansinrättningen i hufvudstaden och därmed ordnandet af mantals- och skattskrifningar var till stor del Lindhagens verk. Byggnadsordningen i Stockholm var åt minstone i sitt första utarbetande mycket beroende af honom, och i Drätselnämndens ordnande tog han en mycket verksam del, liksom i brandväsendets och i fråga om stadens öfvertagande af skyldigheten att bekosta elementarläroverks hus och den därmed sammanhängande frågan om plan för Stockholms elementarläroverk.

Det var icke alla stadsfullmäktige som sågo så långt som Lindhagen. Äfven bland Stockholms mest framstående affärsmän funnos de som t. ex. motarbetade sammanbindningsbanan, hvilken utgjorde det första öfverläggningsämnet i den nya kommunalrepresentationen, och då af 93 närvarande den 4 maj 1863 beslut fattats med 69 mot 24 att anslag skulle begäras af riksdagen, besvärade sig så väl F. Schartau, som J. E. Fröberg.

Lindhagen förmådde dock leda de flesta till klarare insigter i de stora frågorna, förnämligast angående stadsplanen. Han gjorde det äfven i afseende på den fråga som dernäst var hans käraste — *Stockholms högskola*. I den frågan var han dock icke lika förutseende som i de öfriga. Hans varma hänförelse tog här kanske öfverhand öfver de kloka beräkningarna, och hans ihärdighet, som här med fullt skäl kunde kallas envishet, att icke låta öfvertyga sig af några mot-skäl förledde honom att drifva igenom högskolesaken efter en plan som ingalunda kan benämnas praktisk och som icke håller framkallat den medkänsla från allmänheten som är nödvändig för ett sådant företag. Att lång tid uppskjuta högskolans öppnande och att då detta äntligen skedde, sedan allmänhetens deltagande hunnit svalna, öppna den med dyrbara lärostolar i en fakultet som förut fans tillräckligt representerad i Stockholm, i stället för att rikta hennes verksamhet företrädesvis åt de här orepresenterade läroombåden var ett misstag som måste i hög grad beklagas, enär det kan slutligen sätta högskolans hela tillvaro på spel.

Men om Lindhagen tog miste i den punkten, såg han så mycket

klarare i andra, och nya Stockholm står till honom i outplånlig tack-samhetsskuld. Utan stadsfullmäktige-inrättningen hade vår hufvudstad sannolikt icke gjort sådana framsteg som nu, och utan Lindhagen hade stadsfullmäktige kanske icke så snart insett nödvändigheten af dessa framsteg. Den skuld som staden för framstegens genomförande ådragit sig torde icke på långt när upp-väga fördelarne, och om det är i synner-het framtiden som får betala skulden, är det ock framtiden som kommer att mest njuta frukterna.

Den som nu sitter på vice-ordförande-platsen är också en af nya Stockholms re-presentative män. Kamrer Carl Ekgren är infödd stockholmare och känner vårt sam-hälles både behof och tillgångar kanske bättre än de fleste andra samt underlåter icke att göra denna kännedom fruktbarande för det allmänna. Han har själf brutit sig

C. E. Ekgren.

väg i lifvet, är hvad som kallas själfgjord man och äfven själfstän-dig, orubblig och otillgänglig för alla sidoinflytanden. Mångårig tid-ningsman, har han haft tillfälle att sätta sig in i en mängd förhållan-den, bilda sig fasta åsigter och förvärfvat förmåga att gifva klar form åt dem samt att öfvertyga andra om deras praktiska giltighet. Kamrer Ekgren ler aldrig i det offentliga, känner ej till skämt, är sällan ironisk, visar aldrig hänförelse, varder sällan varm i sin fram-ställning, men han är skarp i bevisningen, obeveklig i slutledningskonsten, öfvertygande — helt och hållet praktisk och uträttar mycket utan att själf göra väsen däraf. Han går utan buller sin väg rakt fram, och tyst och sluten sitter han vid ordförandens sida.

M. Rubenson.

Mannen på andra sidan bordet är en liflig natur, ser icke ung ut, men är ungdomlig, på-passlig, intresserad, verksam. Han är icke stadsfullmäktig, men utgör kanske hufvudhju-let i hela maskineriet. Det är stadsfullmäktiges

sekreterare, fil. doktorn och juris kandidaten Moritz Rubenson, af en i vårt samhälle framstående släkt, som eger utmärkta representanter inom vetenskapen, förvaltningen, konsten och det praktiska affärlifvet.

Då stadsnotarien N. W. Martin 1863 redan efter några veckor lemnade för-ordnandet såsom stadsfullmäktiges sekreterare, antogs v. häradshöfding E. A.

Hernblom (nu kammarrättsråd) till ordinarie sekreterare och innehade sysslan till våren 1867, då han efterträddes af doktor Rubenson, hvilken således i mer än två årtionden egnat sin verksamhet åt Stockholms kommunalförvaltning, alltid till tjänst för ej blott stadsfullmäktige, utan äfven för allmänheten. Liksom stadsfullmäktiges kanslist, C. Lyberg, hvilken också innehaft sin befattning sedan 1867, är sekreteraren tjenstgörande äfven i bredningsutskottet, som består af tio ledamöter och fem suppleanter och med uppmärksamhet följer förvaltningen af stadens angelägenheter, till fullmäktige inkommer med framställningar och förslag, bereder till föredragning alla ärenden, i hvilka fullmäktige skola meddela utlåtanden eller beslut samt öfvervakar verkställigheten af fullmäktiges beslut.

Man må icke föreställa sig, att stadsfullmäktigskapet är lika fritt från mödor, som det är fritt från aflöning. Den som t. ex. sitter i beredningsutskottet vet nog hvad träget arbete vill säga.

Bredvid vice ordföranden har en äldre man med ingalunda åldrigt sätt att vara slagit sig ned. Ett kraftigt hufvud med gråsprängdt skägg bäres frimodigt på en spänstig kropp. Af hans yttre människa skulle det vara svårt att gissa sig till hans lefnadsyrke, men han är skolkarl, till och med lärd sådan och har i årtionden haft till dagligt umgänge icke blott skolpojkar, utan också gamle romare, hvilka icke ha några hemligheter för honom. Men gamla romareverlden vardt honom för trång, och skolsalen hade ej häller tillräckligt utrymme för de vidt skådande blickarne, hvarför han vände både romare och skolpojkar ryggen och slog sig på finanserna, vardt bankman och riksdagsman, kommunalman och fullständig nutidsman. Hans namn är R. Törnebladh, f. d. rektor, fortfarande lektor och ledamot af kungl. direktionen öfver stockholms stads undervisningsverk, men nu mer företrädesvis deputerad bland riksbankens fullmäktige, verksamt deltagande i riksdagens och stadsfullmäktiges sammanträden samt deras beredningsutskott, skarp dialektiker, utmärkt talare och alltid påräknad skålutbringare vid offentliga samkväm, då han uttrycker sig lika lyckligt i bunden och obunden form, på svenska eller latin, stadsfullmäktiges *poeta laureatus* med bankoreglementet i fickan.

Till kamrat vid stora bordet har hr Törnebladh kanske sin kamrat bland riksbankens fullmäktige, J. W. Arnberg, liksom han en fil. doktor och Upsaladocent, som slagit sig på det praktiska banklifvet, en lärd som uppfattat nutiden från rätta sidan och visat, att lärdomen alldeles icke är oförenlig med en växeldeputerads åligganden och med en nationalekonoms sträfvanden, lika litet som med en stadsfullmäktigs uppgift. Dr Arnberg är ingen snabblopare. Han ser något ovig ut och rör sin giktbrutna kropp ej utan svårighet, men en framåtskridandets man är han och för det fria utbytet kämpar han oförskräckt och med segervisshet.

Bak om vice ordföranden ser man stundom ett gråsprängdt skägg

och ett kraftigt ansigtsuttryck som tillhöra R. Almström, en af den svenska industriens stormän, den ena disponenten för Rörstrands porslinsfabrik, intelligent, kraftig och outtröttlig i arbetet och en person som sjelf brutit väg för sin nu mera betydande ställning, ledamot af Första kammaren samt i många styrelser och komitéer, öfverträfflig tullvän, i hvilket afseende hans åsigter torde vara bland de mest fulländade inom svenska riksdagen. För öfrigt lugn i öfverläggningen och icke älskare af fraser.

I vänligt samspråk med tullvännen Almström ser man W. Wallén, en af handelsfrihetens varmaste, grundligaste och mest talangfulle försvarare, talar aldrig i onödan, visar sig kanske ännu, oakadt de fyllda femtio åren, en lång verksamhet såsom tidningschef, de många riksdagarne och den långa tiden hos stadsfullmäktige, nästan blyg då han uppträder, men vinner alltid bifall för sin rediga framställning och det ljus han kastar öfver mången mörk punkt samt också för den fina belevnenhet som framlyser ur hans anföranden; kunde vara kraftigare i sina påståenden, men är aldrig vacklande eller osäker om hvart han vill; ser ännu ung ut, fastän både hår och skägg börjat gråna.

På andra sidan bak om ordföranden ser man ofta en lång man luta sig mot väggen. Han har ett stort hufvud och ser skarp ut, en man som ej är mer än fyrtiofem år, men redan hunnit med mycket, äfven varit minister och nu är president. Hela Stockholm känner honom. Hela Sverige vet hvad han kan uträtta. Hans namn är Hans Forssell.

Vi ha nu endast tagit några få af våra »hundra tyranner» i betraktande, men hvart vi vända blickarne, skola vi finna framstående personligheter, af hvilka många gjort sig väl förtjänta af samhället. Där dyker fram Bolinders, den store industrimannens, hvita hufvud och omsorgsfullt rakade ansigte. Han är en bland de sex som varit med ända sedan stadsfullmäktigskapets inrättande. Bland de öfrige är Carl Grafström, en af våre gamle borgare och en af de tre ännu kvarlevande kaptenerne vid Stockholms borgerskaps militärkårer, hvilken sedan också var kompanichef vid frivilliga skarpskyttekåren, således med ganska krigiska tycken, fastän han för öfrigt sökt försötma lifvet för sina medborgare, gammal frisinnad riksdagsman och i många offentliga värf väl pröfvad.

Till de sex hör också den rödblommige herrn där borta, med den lugna och kalla blicken, den korta och tvärsäkra figuren som vittnar om mycken samlad kraft. Det är byggmästaren J. Andersson. Och en af tjugufemåringarne i församlingen är äfven den icke synnerligt länge herrn med det gråsprångda kindsägget och ett saktmodigt uttryck, fabrikören-garfwaren A. G. Lagergren, liksom snickaren K. Ed-

berg, en af våra äldre handtverksmästare, lugn och vänlig i sitt sätt samt ej mångordig. Största platsen bland dessa sex urinnevånare i kommunalrådet intages af öfverstelöjtnant W. von Francken, hvars högresta och omfångsrika figur synes ett stycke till vänster från ordföranden, en af dem som mest nitälska för Stockholms framgång, den som först bröt väg genom Tyskbagarbärgen och beredde rum för Karl den femtondes port, lika outtröttlig i sitt nit som i sin välvilja, öppen, glad och tillgänglig. W. von Francken försummar icke något tillfälle att vara kommunen nyttig och att visa huru högt han sätter stadsfullmäktigskapet. Så gaf han också 1883, då det funnits i tjugu år, ut en ganska intressant matrikel öfver fullmäktige samt under den lydande nämder, verk och inrättningar.

Bland 1863 års män är också den där herrn med det stora hakskägget och den rakade öfverläppen, men han har dock icke som de nämde sex varit stadsfullmäktig oafbrutet under de tjugufem åren. Mellan åren 1868 och 1876 fans han icke i denna församling. Han har sin plats vid ett mindre bord till höger fram om ordförandebordet, där han äfven sittande utvecklar mycken liflighet. Det är Holdo Stråle, också disponent för Rörstrand, jurist och redan vid unga år riksdagsman i borgareståndet, författare i bunden och obunden form, forskare och samlare, kvick och orolig, högljudd och oförskräckt, talar med lätthet och icke ogärna, är stark i satiren, skarp och stundom obarmhertig, en ständigt stridsfärdig ordväxlare.

I hans granskap finner man A. Hedin, en af vårt lands största parlamentariska förmågor, alltid klar i framställningen, obevekligt följdriktig, ofta skärande hvass, med en ironi som är dräpande och som framsäges utan något mildrande leende i ett ansigte, hvars rena drag med åren fått en skärpa, som icke döljes af annat skägg än de nu grånande polisongerna. På golvet står en liten, gladlynt och väl-född person, major J. Crusebjörn, i flera afseenden en af de starka i församlingen, och samtalar med en ung herre med kanske mer än vanligt intelligent utseende äfven bland intelligensens män, liflig i sina rörelser och likväl ej utan en viss värdighet i den raka hållningen, en nutidsaristokrat som ej ryggar till baka för demokratiska sträfvanen, en af de senast invalde, byråchefen, grefve H. Hamilton, framtidsman.

Där borta sitter en fullmäktig med mycket markerade drag, ett ansigte som man aldrig glömmer och en personlighet som man nog också erinrar sig, sedan man en gång kommit i beröring med honom, en af hufvudstadens mest kände och äfven rikaste män, generalkonsul J. W. Smith, som i Sydamerika förvärfvat sin rikedom och sin affärs-skicklighet. En man af de ständigt bemärkte är professor E. Öd-

mansson, en bland de stora förmågorna, liksom dockmästaren F. Werner, bägge två af det vakna slaget.

»Arbetarepartiet» har nu mer icke egentligen någon representant bland stadsfullmäktige, ty hr H. Hagerman är »fabrikör» och lär väl icke erkännas af de »rena» arbetarne. Redaktör R. Gustafsson är väl ej håller erkänd nu mera, men han visar åter sitt snöhvita hufvud bland stadens fullmäktige och försummar aldrig att föra de svages talan, i synnerhet om de bo på Söder och begagna vintervägen till Ragvaldsbro. Hr Gustafsson är fastighetsegare och således föga omstörtande, men räknas bland radikalerne. Dit hör också fabrikör J. Ohlsson med det karaktäristiska hufvudet, känd riksdagsman och hemmastadd i offentliga ting.

Skulle vi taga hela samlingen i betraktande, vardt framställningen alt för vidlyftig, ty då fins väl knapt någon bland herrar stadsfullmäktige som icke kunde på ett eller annat sätt vara värd att skildras eller åt minstone påpekas. Till sammans taget är vårt kommunalråd otvifvelaktigt ett uttryck af just nya Stockholm i dess framåtsträfvande, tomtkursande, gatureglerande, utvidgande, luftande, hälsofrämjande, men kanske också någon gång öfverspekulerande verksamhet.

